

Innovointi ja luovuus ovat opeteltavissa olevia taitoja

22.5.2025

Suuri osa yrittäjistä on jo yritystä perustaessaan tai haltuun ottaessaan miettinyt, mitä uutta ja erilaista yritys voi tarjota asiakkailleen. Tai ainakin millaisia asiakkaiden tarpeita ja ongelmia yrityksen palveluilla tai tuotteilla voi ratkaista. Toimintaympäristö ja asiakastarpeet muuttuvat ajan kuluessa, joten yritysten tulee uudistua jatkuvasti, jotta ne pysyvät mukana kilpailussa.

Innovaatio voi olla olemassa olevien asioiden yhdistämistä uudella tavalla. Se voi toki olla myös aivan uudenlainen keksintö. Olennaista on, että siitä syntyy uutta arvoa yritykselle ja/tai asiakkaalle. Innovaatiot eivät synny itsestään tai sattumalta. Niiden ideointiin on olemassa järjestelmällisiä prosesseja. Kun havaitaan joku haaste, tarve tai ongelma, voidaan lähteä järjestelmällisesti miettimään siihen ratkaisua. Jos keksitään uudenlainen ratkaisu, kyseessä voi hyvinkin olla innovatiivinen idea. Siitä voidaan edelleen kehittää tuote- tai palveluinnovaatioita.

Ajattelun ja toiminnan ohjaaminen uusiin suuntiin edistää luovuutta

Innovointi on taito, jota voi harjoitella ja jonka tueksi on olemassa menetelmiä. Innovaatiotaitoja ovat esimerkiksi luovuus, ongelmanratkaisukyky, asiakasymmärrys, kokeiluhalukkuus, verkostoituminen, viestintätaito, riskinsietokyky ja jatkuva oppiminen. Perttu Pölösen (2019) mukaan luovuuteen kuuluu leikki, uteliaisuus, mielikuvitus ja hauskanpito. On uskallettava kokeilla, tehdä virheitä ja improvisoida. Pölösen (2019) mukaan ongelmaratkaisukyvyn keskiössä on monipuolisuus ja sopeutuvuus, asiat on nähtävä

monesta näkökulmasta ja muutos voi tulla yllättävästä suunnasta. Asiakasymmärrys ja verkostoituminen auttavat näkemään asiat laajemmin.

Luovuudessa tarvitaan esimerkiksi ideointikykyä, mielikuvitusta, assosiaatiokykyä, rohkeutta, uteliaisuutta, itseluottamusta ja sisäistä motivaatiota luoda jotain merkityksellistä. Järvilehdon (2012, 102) mukaan luovuus ei ole vain yksittäisten nerojen tai taiteilijoiden yksinoikeus, vaan luovuutta voi harjoitella ja kehittää kuten mitä tahansa muutakin taitoa. Ajattelua ja toimintaa pitää ohjata kohti uusia ja ennen näkemättömiä suuntia.

Kun ideointia jatketaan tarpeeksi kauan, syntyy lopulta uutta

Naiset innovaatio- ja kasvupolulla -hanke on Euroopan unionin osarahoittama ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun toteuttama. Siinä tarjotaan naisyrittäjille ja yrittäjiksi aikoville koulutusta muun muassa innovaatio- ja luovuustaitoihin.

Koulutuksen osallistujat havaitsivat innovointiharjoituksen aikana, että usein ideointi tulee lopetettua liian aikaisin. Kun tavoitteena on saada uusia ideoita, usein 50 ensimmäistä niistä on sellaisia, jotka jo ovat olemassa. Ideoinnin tueksi on olemassa monia menetelmiä, joita voidaan hyödyntää. Yhtenä menetelmänä testattiin tuplatimanttimallia (esim. Heikkilä, 2025; Design Council i.a.), joka koostuu kahdesta timantin muotoa muistuttavasta, kärjellään seisovasta neliöstä. Ensimmäisessä timantissa keskitytään ongelman tunnistamiseen ja tarkentamiseen datan avulla sekä sen analysointiin. Näin saadaan terävöitettyä varsinainen haaste tai ratkaistava asia. Toisessa vaiheessa kehitetään runsaasti ideoita ja ratkaisuja sekä viimeistellään eli konseptoidaan lopputulos. Molemmissa timanteissa näkökulmia ja ideoita ensin laajennetaan hyödyntäen erilaisia ideoinnin menetelmiä ja vasta sen jälkeen etsitään laajan ideamassan seasta sopivia uusia ratkaisuja.

Ideoinnissa voidaan hyödyntää erilaisia menetelmiä. Kuvassa Lootuskukka-menetelmällä tuotetut ideat järjestettynä morfologiseen taulukkoon odottamaan konseptointia (kuva: Salla Kettunen).

Ideoiden terävöittämisessä pidettiin tiiviisti mielessä palvelun tai tuotteen oletettu käyttäjä ja hänen tarpeensa. Muutaman tunnin aikana osallistujat miettivät eri käyttäjäprofiileja, saivat kokemusta yksin, pareina ja

ryhmässä ideoinnista sekä uusien ratkaisuideoiden esiin etsimisestä ideamassan seasta. Lopputuloksena oli useita käytännön ideoita, joita osallistujat pystyvät ottamaan käyttöön.

Koulutuspäivän loppukeskustelussa osallistujat toivat esiin, että uusia tuotteita ja palveluja kehitettäessä realismi, rajoitteet ja omat oletukset valtaavat alaa ajatuksissa liian helposti ja liian aikaisessa vaiheessa. Silloin uudet ideat eivät pääse syntymään. Tuplatimanttimenetelmää testattaessa painotettiin, että resurssien mukanaan tuomat valintakriteerit tulevat ensimmäistä kertaa esiin vasta jälkimmäisen timantin konseptien tiivistysvaiheessa, eli hyvin loppusuoralla. Käytettyjen menetelmien avulla osallistujat onnistuivat ylittämään mielen asettamia rajoitteita. He saivat kokemuksen siitä, että vaikka ei tuntisi itseään idearikkaaksi tai luovaksi, on kuitenkin mahdollista ideoida uutta ja kehittää sitä eteenpäin.

Salla Kettunen
senior project manager
SEAMK

Helena Myllymäki
viestinnän lehtori
SEAMK

Kirjoittajat työskentelevät Euroopan unionin osarahoittamassa Naiset innovaatio- ja kasvupolulla -hankkeessa.

Tutustu hankkeeseen: Naiset innovaatio- ja kasvupolulla

Lähteet

Design Council (i.a.). *The Double Diamond.*https://www.designcouncil.org.uk/our-resources/the-double-diamond/

Heikkilä, H. (2025). *UX/UI-työkirja – 30 menetelmää valmiina palvelukseen.* LAB-ammattikorkeakoulun julkaisusarja, 83.

Järvilehto, L. (2012). *Tee itsestäsi mestariajattelija.* Tammi.

Pölönen, P. (2019). *Tulevaisuuden lukujärjestys.* Kustannusyhtiö Otava.